

Oskusõpe 1. - 4. klass

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid:

Eesmärgiks on suunata õpilast analüüsima oma õppimist ja suhtlemist, õppima ja suhtlema tõhusamalt.

Aines kasutatakse lugemis-, kirjutamis-, kuulamis-, vaatlus-, probleem-, loovülesandeid, tähelepanu- ja mäluülesandeid. Koostatakse idee- ja mõistekaarte. Korraldatakse ajurünnakuid. Kasutatakse IKT vahendeid.

Tehakse nii frontaalset, rühma-, paaris- kui ka individuaalset tööd. Õppetegevustega arendatakse tekstimõistmis-, kirjutamis- ja arutlemisoskust.

Õppetegevused arendavad õpilaste eneseväljendus-, kuulamis- ja analüüsi-, koostöö- ja iseseisva töö oskust, oskust teistega arvestada, oma aega planeerida. Need annavad võimaluse eesmärgi seada, arendavad oskust oma arvamust põhjendada, järeldusi teha, seoseid luua. Õpitakse tundma ning järgima ühiskonnas kehtivaid väärtusi, norme ja reegleid, omandatakse teadmisi, oskusi ja hoiakuid sotsiaalselt aktsepteeritud käitumisest ning inimeste vastastikustest suhetest, mis aitavad kaasa tõhusale kohanemisele ja toimetulekule perekonnas, eakaaslaste hulgas, kogukonnas ning ühiskonnas.

Oskusõppe valdkonda kuuluvad õpioskused, KiVa ja digipädevuste arendamine.

Õpitavat käsitletakse võimalikult igapäevaeluga seonduvalt, õppes on olulisel kohal aktiivõppemeetodid.

Oskusõppes on oluline rõhk väärtuskasvatusel. Väärtustatakse tõhusaid enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi, positiivse minapildi kujunemist ning üldinimlikke väärtusi. Oskusõppe ainesisu toetab turvalise koolikeskkonna saavutamist ning eetiliste, vastutustundlike ja aktiivsete kodanikuühiskonna liikmete kujunemist.

Väärtuskasvatus ja -hoiakute kujundamine toimub üksteist mõistvas õhkkonnas ning on suunatud õpilaste positiivse mõtlemise arendamisele oma arengu- ja toimetulekuvõimaluste üle.

Oskusõppe teemasid käsitledes arvestatakse:

- endasse positiivse suhtumise ja tervikliku minapildi kujundamisega;
- arenguülesannete ja nendega toimetulekuga.

Hindamine

Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Oskusõppes hinnatakse mitmeeristavalt (arvestatud, mittearvestatud). Mitmeeristava hindamise puhul määratakse õpetaja poolt aines olulised piisavad õpitulemused, millele sooritamise korral väljendatakse piisavat tulemust hindegaga „arvestatud“.

Oodatavad õpitulemused 4. klassi lõpuks

Õpilane:

- teadvustab ja sõnastab oma õpieesmärgi, märkab oma õpitegevuse tugevaid ja nõrku külgi;
- mõtestab oma ajakasutust, teadvustab, et on ise oma õpiprotsessi suunaja;

- teadvustab, et õppimisse on haaratud erinevad meeled, oskab kasutada erinevaid õpiviise;
- teadvustab oma andeid, mõistab, et neid tuleb arendada ja rakendada;
- mõistab suhtlemise ja koostöö olulisust õppimisel;
- teab efektiivseid suhtlemis- ja käitumisviise, austab kõlbelisi väärtusi ja üldinimlikke põhimõtteid;
- oskab analüüsida suhtlemisega seotud probleemolukordi ja pakub neile lahendusi;
- selgitab, mis on kiusamine, oskab kiusamisolukorra ära tunda ja teab, kuidas selles toimida;
- oskab ennast väärtustada ja oma võimeid hinnata, mõistab, et inimesed on erinevad, oskab teistega arvestada;
- väärtustab enda ja teiste tundeid ning teab, kuidas tundeid turvaliselt väljendada;

Oskusõpe ainekava 1. klass

1. Ajaline maht on 1 tund nädalas.
2. Eeldatav õpilaskontingent on 7-aastased õpilased, kes on täitnud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava nõuded.
3. Õppeaine sisu ja eeldatavad õpitulemused

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja õppetegevused

- Õppetegevused suunavad õpilast analüüsima oma õppimist ja suhtlemist, ennast õppija ja suhtlejana ning õppima ja suhtlema tõhusamalt.
- Õppetegevused seostatakse õpilaste igapäevaelu ja kogemustega.
- Aines kasutatakse lugemis-, kirjutamis-, kuulamis-, vaatlus-, probleem-, loovülesandeid, tähelepanu- ja mäluülesandeid.
- Koostatakse idee- ja mõistekaarte. Korraldatakse ajurünnakuid.
- Kasutatakse IKT vahendeid.
- Tehakse nii frontaalset, rühma-, paaris- kui ka individuaalset tööd.
- Õppetegevustega arendatakse tekstimõistmis-, kirjutamis- ja arutlemisoskust.
- Õppetegevused julgustavad esitama küsimusi, arendavad õpilaste eneseväljendus-, kuulamis- ja analüüsi-, koostöö- ja iseseisva töö oskust, oskust teistega arvestada, oma aega planeerida. Need annavad võimaluse eesmärgi seada, arendavad oskust oma arvamust põhjendada, järeldusi teha, seoseid luua.
- Õppetegevused toetavad õpilase enesetunnetuse arengut, emotsioonide mõistmist ning oskust neid suunata. Nende kaudu areneb õpilase oskus teisi õpetada, anda tagasisidet.

Õppesisu ja õpitulemused (ÕPIOSKUSED. SOTSIAALSED OSKUSED. KiVa) 20 tundi

Õppesisu	Õpitulemused
TÄHENDUSLIK ÕPPIMINE. Saame tuttavaks. Õppimise täendus. Turvaline õpikeskkond. Õppimistahe.	Sõnastab küsimuste toel, mis kuulub õppimise juurde. Oskab põhjendada, miks õpitakse erinevaid õppeaineid. Õpib tundma klassikaaslast. Sõnastab, milline on turvaline õpikeskkond. Sõnastab, mida tähendab KiVa. Mõistab kaaslastega arvestava ja hooliva suhtlemise tähtsust. Seab lähemaid eesmärke ja kavandab oma tegevusi. Õpilasel areneb kaaslaste kuulamise ja eneseväljendusoskus.
TUNDED. Tunnete mitmekesisus. Tunnete mõistmine. Kuulamisoskus.	Oskab nimetada erinevaid tundeid. Tunneb tundeid ära ja kirjeldab neid. Õpib mõistma ja hindama oma tundeid ning käitumist. Sõnastab, kuidas väljendada tundeid turvaliselt. Selgitab, miks on kuulamisoskus oluline õppimisel ja suhtlemisel. Teab KiVa lepingu esimest reeglit ja oskab tuua selle kohta näiteid. Õpilasel areneb oskus asetada ennast teise inimese olukorda.
KOOS ÕPPIMINE. Igaüks on tähtis. Klassiga koos. Meie klassi moto õppimiseks. OLEME ERINEVAD. Erinevus on rikkus. Minu tugevad ja nõrgad küljed. Anded	Nimetab, mis muudab grupi sõbralikuks. Kirjeldab, kuidas tema saab olla heaks kaaslasteks. Pakub välja lahendusi probleemolukordadele. Sõnastab, mis on oluline koos õppimise juures. Täidab koostöise õpiülesande ja kirjeldab õpiprotsessi. Õpib koostööd tegema, tagasisidet andma ja oma arvamust põhjendama. Selgitab, mida tähendab teistega arvestamine. Õpilasel areneb oskus märgata oma tugevaid ja nõrku külgi. Oskab nimetada erinevaid andeid. Arutleb, millised on tema anded ja huvialad. Teab KiVa lepingu teist reeglit ja oskab tuua selle kohta näiteid. Pakub välja lahendusi probleemolukordadele. Õpilasel areneb koostöö-, eneseväljendus- ja kuulamisoskus.
MEELTE KASUTAMINE.	Oskab nimetada meeli ja toob näiteid, kuidas kasutame meeli igapäevaelus.

<p>Meeled ja õppimine. Meeled ja kaaslane Mõistmine.</p>	<p>Toob näiteid, mida ta on õppinud ja mida ta õpib erinevate meelte kaudu. Sõnastab probleemi ja selle tekkepõhjused. Saab aru, milline on kiusamisolukord ja milline mitte. Nimetab kiusamise kõige tavalisemaid tagajärgi. Teab KiVa lepingu kolmandat reeglit ja oskab tuua selle kohta näiteid. Õpilasel areneb empaatiavõime ja kaaslasega arvestamise oskus.</p>
<p>VALIKUTE TEGEMINE. Valikute tegemine õppimisel ja suhtlemisel. Aja kasutamine. Käitumine kiusamisolukordades.</p>	<p>Teab KiVa lepingu kolmandat reeglit ja oskab tuua selle kohta näiteid. Sõnastab, milliseid valikuid tema õppimisel teeb. Õpib seadma asju tähtsuse järjekorda ja aega planeerima. Teab, et tegudel on tagajärjed ja toob näiteid igapäevaelust. Oskab nimetada erinevaid rolle kiusamisolukordades. Sõnastab, kuidas saab tema aidata kiusatavat õpilast. Arutleb, millised tunded võivad kiusamisega kaasneda. Teab KiVa lepingu neljandat reeglit ja oskab tuua selle kohta näiteid. Õpilasel areneb empaatiavõime ja kaaslane kuulamise oskus.</p>
<p>MÕTLEMISE ARENDAMINE. Loov mõtlemine. Seoste loomine. Kaasamõtlemine. Kaaslase märkamine ja Julgustamine.</p>	<p>Õpilasel areneb loovus ja koostööoskus. Õpib koostama idee- ja mõistekaarti. Loob seoseid, küsib küsimusi ja eristab olulist ebaolulisest. Sõnastab, mida tähendab temale hooliv suhtlemine. Toob näiteid olukordadest, kus ta on kaaslast julgustanud. Teab KiVa lepingu viiendat reeglit ja oskab tuua selle kohta näiteid. Õpilasel areneb oma arvamuse põhjendamise oskus.</p>
<p>ÜKSI JA KOOS TEISTEGA ÕPPIMINE. Individuaalne ja koostöine õppimine. Enesekindel suhtlemine. Julgus küsida abi</p>	<p>Õpib oma lugemist paremini korraldama. Tutvub võtetega, mis hõlbustavad tekstist arusaamist. Täidab individuaalse õpiülesande ja kirjeldab õpiprotsessi. Täidab koostöise õpiülesande ja kirjeldab õpiprotsessi. Õpilasel areneb oskus töötada ühise eesmärgi nimel. Sõnastab, mida tähendab enesekindel suhtlemine. Nimetab viise, kuidas kiusamisolukorras käituda. Teab, et kiusamisolukorrast tuleb rääkida täiskasvanule. Teab KiVa lepingu kuuendat reeglit ja oskab tuua selle kohta näiteid.</p>

	Õpilasel areneb kuulamisoskus, empaatiavõime ja tagasiside andmise oskus.
KiVa leping. Reeglite järgimine. KiVa veebiküsitlus.	Mõistab KiVa reeglite järgimise olulisust. Täidab iseseisvalt KiVa veebiküsitluse.

Õppesisu ja õpitulemused (DIGIOSKUSED) 15 tundi

LIIKUVA ARVUTIKLASSI JA ARVUTI KASUTAMINE. Liikuva arvutiklassi kasutamise reeglid. Ergonoomika. Arvuti kasutamise reeglid.	Teab liikuva arvutiklassi kasutamise reegleid. Teab, milline on mõistlik arvuti kasutamise aeg. Oskab jälgida kehahoidu arvutiga töötades. Oskab arvutit sisse ja välja lülitada. Oskab kasutajatunnuse ja parooliga arvutisse sisse logida. Oskab hiirt kasutada.
ARVUTIGA TÖÖTAMINE. Interneti kasutamine. Teksti kirjutamine. MS Word.	Oskab kasutada internetibrauserit ja sisestada aadressiribale aadressi. Harjutab klaviatuuril trükkimist (suured tähed, koma, punkt, tühik). Kasutab internetti info otsimiseks. Harjutab teksti kirjutamist ja vormistamist.
ARVUTI KASUTAMINE SUHTLEMISEL JA ÕPPIMISEL.	Harjutab kooli meilile sisselogimist ja tutvub Office 365 keskkonnaga. Oskab vormistada lühikese sõnumi ja saata selle. Oskab kasutada lihtsamaid õpikeskkondi. Oskab mängida eakohaseid internetipõhiseid õppemänge.

Oskusõpe ainekava 2. klass

1. Ajaline maht on 1 tund nädalas.
2. Eeldatav õpilaskontingent on 1. klassi õppekava läbinud õpilased.
3. Õppeaine sisu ja eeldatavad õpitulemused

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ning õppetegevused:

- Õppetegevused suunavad õpilast analüüsima oma õppimist ja suhtlemist, ennast õppija ja suhtlejana ning õppima ja suhtlema tõhusamalt.

- Õppetegevused seostatakse õpilaste igapäevaelu ja kogemustega. Aines kasutatakse lugemis-, kirjutamis-, kuulamis-, vaatlus-, probleem-, loovülesandeid, tähelepanu- ja mäluülesandeid.
- Koostatakse idee- ja mõistekaarte.
- Korraldatakse ajurünnakuid.
- Kasutakse IKT vahendeid.
- Tehakse nii frontaalset, rühma-, paaris- kui ka individuaalset tööd.
- Õppetegevustega arendatakse tekstimõistmis-, kirjutamis- ja arutlemisoskust.
- Õppetegevused julgustavad esitama küsimusi, arendavad õpilaste eneseväljendus-, kuulamis- ja analüüsi-, koostöö- ja iseseisva töö oskust, oskust teistega arvestada, oma aega planeerida. Need annavad võimaluse eesmärgi seada, arendavad oskust oma arvamust põhjendada, järeldusi teha, seoseid luua. Õppetegevused toetavad õpilase enesetunnetuse arengut, emotsioonide mõistmist ning oskust neid suunata. Nende kaudu areneb õpilase oskus teisi õpetada, anda tagasisidet.

Õppesisu ja õpitulemused (ÕPIOSKUSED. SOTSIAALSED OSKUSED. KiVa) 20 tundi

Õppesisu	Õpitulemused
TÄHENDUSLIK ÕPPIMINE. Õppimise tähendus ja vajalikkus. Turvaline õpikeskkond.	Sõnastab, mis kuulub õppimise juurde. Mõistab õppimise vajalikkust. Oskab põhjendada, miks õpitakse erinevaid õppeaineid. Sõnastab, milline on turvaline õpikeskkond. Sõnastab, mida tähendab KiVa ja nimetab KiVa reegleid. Mõistab kaaslastega arvestava suhtlemise tähtsust ja toob näiteid. Õpilasel areneb kaaslase kuulamise ja eneseväljendusoskus.
TUNDED. Tunnete mitmekesisus. Tunnete mõistmine. Kuulamisoskus.	Tunneb tundeid ära ja kirjeldab neid. Õpib mõistma ja hindama oma tundeid ning käitumist. Sõnastab, kuidas väljendada tundeid turvaliselt. Selgitab, miks on kuulamisoskus oluline õppimisel ja suhtlemisel. Sõnastab KiVa lepingu esimese reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid. Õpilasel areneb oskus asetada ennast teise inimese olukorda.
ÜKSI JA KOOS ÕPPIMINE. Iseseisev õppimine. Koostöine õppimine.	Sõnastab, mis on oluline iseseisva ja koos õppimise juures. Võrdleb iseseisvalt ja koos õppimist. Täidab õpiülesandeid ja kirjeldab õpiprotsessi. Õpilasel areneb oskus töötada ühise eesmärgi nimel.

<p>Meie klass – siis kuuluvad kõik.</p>	<p>Nimetab, mis muudab grupi sõbralikuks. Kirjeldab, kuidas tema saab olla heaks kaaslaseks. Pakub välja lahendusi probleemolukordadele. Õpib koostööd tegema, tagasisidet andma ja oma arvamust põhjendama.</p>
<p>OLEME ERINEVAD. Minu tugevad ja nõrgad küljed. Anded ja annete arendamine. Erinevus on rikkus.</p>	<p>Õpilasel areneb oskus märgata oma tugevaid ja nõrku külgi. Arutleb, millised on tema anded ja kuidas ta neid arendab. Selgitab, mida tähendab teistega arvestamine. Sõnastab KiVa lepingu teise reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid. Pakub välja lahendusi probleemolukordadele. Õpilasel areneb koostöö-, eneseväljendus- ja kuulamisoskus.</p>
<p>MEELTE KASUTAMINE. Meeled ja õppimine. Kaaslastega suhtlemine ja nende mõistmine.</p>	<p>Toob näiteid, mida ta on õppinud ja mida ta õpib erinevate meelte kaudu. Oskab ära tunda ja rakendada õpistiile. Sõnastab probleemi ja selle tekkepõhjused. Saab aru, milline on kiusamisolukord ja milline mitte. Nimetab kiusamise kõige tavalisemaid tagajärgi. Sõnastab KiVa lepingu kolmanda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid. Õpilasel areneb empaatiavõime ja kaaslasega arvestamise oskus.</p>
<p>ÕPIMOTIVATSIOON. Õpieesmärgid. Valikud ja ajakasutus. Käitumine kiusamisolukordades.</p>	<p>Sõnastab, mis teda õppimisel motiveerib. Seab lähemaid eesmärke ja kavandab oma tegevusi. Mõtestab oma ajakasutust ja planeerib oma aega. Õpib seadma asju tähtsuse järjekorda. Teab, et tegudel on tagajärjed ja toob näiteid igapäevaelust. Oskab nimetada erinevaid rolle kiusamisolukordades. Sõnastab, kuidas saab tema aidata kiusatavat õpilast. Arutleb, millised tunded võivad kiusamisega kaasneda. Sõnastab KiVa lepingu neljanda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid. Õpilasel areneb empaatiavõime ja kaaslase kuulamise oskus.</p>
<p>MÕTLEMISE ARENDAMINE. Küsimuste esitamine ja probleemide lahendamine. Loov mõtlemine.</p>	<p>Õpilasel areneb loovus ja koostööoskus. Koostab idee- ja mõistekaardi. Loob seoseid, küsib küsimusi ja eristab olulist ebaolulisest. Õpilasel areneb loovus ja oskus näha asju uuest vaatenurgast. Sõnastab, mida tähendab temale hooliv suhtlemine.</p>

Kaaslase märkamine ja julgustamine.	Toob näiteid olukordadest, kus ta on kaaslast julgustanud. Sõnastab KiVa lepingu viienda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid. Õpilasel areneb oma arvamuse põhjendamise oskus.
SUHTLEMINE. Aktiivne kuulamine. Enesekindel suhtlemine. Julgus küsida abi.	Teab aktiivse kuulamise võtteid ja kasutab neid suhtlemisel. Sõnastab, mida tähendab enesekindel suhtlemine. Nimetab viise, kuidas kiusamisolukorras käituda. Teab, et kiusamisolukorrast tuleb rääkida täiskasvanule. Sõnastab KiVa lepingu kuuenda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid. Õpilasel areneb kuulamisoskus, empaatiavõime ja tagasiside andmise oskus.
KiVa leping. Reeglite järgimine. KiVa veebiküsitlus.	Mõistab KiVa reeglite järgimise olulisust. Täidab iseseisvalt KiVa veebiküsitluse.

Õppesisu ja õpitulemused (DIGIOSKUSED) 15 tundi

Õppesisu	Õpitulemused
LIIKUVA ARVUTIKLASSI JA ARVUTI KASUTAMINE. Arvutiklassi kasutamise reeglid. Ergonoomika (asend ja tööaeg). Arvuti kasutamine.	Teab liikuva arvutiklassi kasutamise reegleid. Teab, milline on mõistlik arvuti kasutamise aeg. Oskab jälgida kehahoidu arvutiga töötades. Oskab arvutit sisse ja välja lülitada. Oskab kasutajatunnuse ja parooliga arvutisse sisse logida. Oskab kasutada arvutihiirt.
ARVUTIGA TÖÖTAMINE. Interneti kasutamine. Töö tekstiga, dokumendiga. Erinevate programmide kasutamine.	Oskab kasutada internetibrauserit ja sisestada aadressiribale aadressi. Harjutab klaviatuuril kirjutamist (suured tähed, koma, punkt, tühik). Kasutab internetti info otsimiseks. Harjutab sõnumi kirjutamist ja vormistamist. Oskab koostada ja vormindada lihtsamat teksti ja selle salvestada. Oskab valida fonti, kirja suurust, paksust, kursiivi ja alla kriipsutust, joondada, valida kirjavärvi.

	<p>Oskab <i>opilased</i> kausta dokumenti salvestada ja dokumenti avada.</p> <p>Oskab leida sobivat fotot või lõikepilti, seda kopeerida ja kleepida tekstidokumenti.</p> <p>Kasutab lihtsamat joonistusprogrammi.</p>
<p>ARVUTI KASUTAMINE SUHTLEMISEL JA ÕPPIMISEL.</p> <p>Õppekeskkonnad, programmid, mängud (õpetaja valikul).</p>	<p>Oskab eKooli sisse logida ja kasutab eKooli keskkonda.</p> <p>Oskab siseneda erinevatesse õpikeskkondadesse ja neid kasutada.</p> <p>Oskab mängida eakohaseid internetipõhiseid õppemänge, loogika- ja mõtlemismänge.</p> <p>Oskab lisaks tunnis kasutamisele ka lahendada ja salvestada erinevates internetikeskkondades tunni- ja koduülesandeid.</p>

Oskusõpe ainekava 3. klass

1. Ajaline maht on 1 tund nädalas.
2. Eeldatav õpilaskontingent on 2. klassi õppekava läbinud õpilased.
3. Õppeaine sisu ja eeldatavad õpitulemused

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ning õppetegevused:

- Õppetegevused suunavad õpilast analüüsima oma õppimist ja suhtlemist, ennast õppija ja suhtlejana ning õppima ja suhtlema tõhusamalt.
- Õppetegevused seostatakse õpilaste igapäevaelu ja kogemustega. Aines kasutatakse lugemis-, kirjutamis-, kuulamis-, vaatlus-, probleem-, loovülesandeid, tähelepanu- ja mäluülesandeid.
- Koostatakse idee- ja mõistekaarte.
- Korraldatakse ajurünnakuid.
- Kasutatakse IKT vahendeid.
- Tehakse nii frontaalset, rühma-, paaris- kui ka individuaalset tööd.
- Õppetegevustega arendatakse tekstimõistmis-, kirjutamis- ja arutlemisoskust.
- Õppetegevused julgustavad esitama küsimusi, arendavad õpilaste eneseväljendus-, kuulamis- ja analüüsi-, koostöö- ja iseseisva töö oskust, oskust teistega arvestada, oma aega planeerida. Need annavad võimaluse eesmäärke seada, arendavad oskust oma arvamust põhjendada, järeldusi teha, seoseid luua.

- Õppetegevused toetavad õpilase enesetunnetuse arengut, emotsioonide mõistmist ning oskust neid suunata. Nende kaudu areneb õpilase oskus teisi õpetada, anda tagasisidet.

Õppesisu ja õpitulemused (ÕPIOSKUSED. SOTSIAALSED OSKUSED. KiVa) 20 tundi

Õppesisu	Õpitulemused
<p>MINUST SAAB ALGUSE SUHTLEMINE.</p> <p>Erinevad tunded.</p> <p>Tunnetega toimetulek.</p>	<p>Oskab teha tähelepanekuid suhtlemise olulisuse kohta.</p> <p>Oskab märgata negatiivseid tundeid ja tuua näiteid.</p> <p>Oskab pakkuda erinevaid võimalusi negatiivsete tunnetega toimetulekuks.</p> <p>Oskab arvestada teise tunnete ja mõtetega.</p> <p>Suhtleb ja käitub teisi arvestades ja koostööd tehes.</p>
<p>MINU ARUSAAMAD JA KÄITUMINE.</p> <p>Lugupidamine.</p> <p>Ausus.</p> <p>Sallivus.</p> <p>Lubadused ja kokkulepped.</p> <p>Kaaslase abistamine.</p>	<p>Oskab järgida viisaka käitumise juhiseid suhtlemisel teistega.</p> <p>On teiste suhtes lugupidav.</p> <p>Saab aru, mis on sõnapidamine ja et lubadusi tuleb täita.</p> <p>Mõistab, et erinevused rikastavad meid.</p> <p>Selgitab oma arvamusi, hinnanguid, seisukohti ja suhtumisi, seostades neid omandatud teadmistega.</p> <p>Väärtustab toetavaid suhteid.</p> <p>Saab aru abivalmiduse mitmekesisusest ja toob näiteid.</p>
<p>SUHTLEMISVAHENDID JA OSKUSED.</p> <p>Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine.</p> <p>Kuulamine.</p>	<p>Oskab igapäevaelus eristada verbaalset ja mitteverbaalset suhtlemist ja tuua näiteid.</p> <p>Soovib õppimissituatsioonis ja suhtlemisel kasutada mõnda aktiivse kuulamise võtet.</p>
<p>KÄITUMINE</p> <p>Minu õigused ja kohustused.</p> <p>Minu ja teiste soovid ning vajadused.</p> <p>Vabandamine.</p>	<p>Teab laste õigusi ja kohustusi.</p> <p>Oskab arvestada enda ja teiste arvamusega.</p> <p>Oskab seista oma õiguste eest teisi kahjustamata.</p> <p>Julgeb avaldada oma arvamust.</p> <p>Mõistab oma käitumise ekslikkust ja näitab üles valmisolekut oma käitumise muutmiseks.</p>
<p>ÕPPIMINE JA ÕPIMOTIVATSIOON.</p> <p>Õpilase ja õpetaja roll.</p> <p>Sisemine ja välimine õpimotivatsioon.</p> <p>Õpieesmärgid.</p>	<p>Teadvustab oma põhirolle.</p> <p>Saab teadlikumaks oma õpitegevusest.</p> <p>Sõnastab, mis teda õppimisel motiveerib.</p> <p>Teadvustab ja sõnastab oma õppimise eesmärged.</p> <p>Õpib mõtestama oma ajakasutust ja aega planeerima.</p> <p>Oskab näha takistusi õpieesmärkide saavutamisel.</p> <p>Oskab tuua näiteid igapäevaelust.</p>

Valikud ja ajakasutus õppimisel.	Õpib oma arvamust põhjendama, tagasisidet andma ja koostöös osalema.
SUHTLEMINE JA TUNDED. Tunnete mitmekesisus ja tunnete väljendamine. Kuulamisoskus ja empaatiavõime. Suhtlemine õpiprotsessis ja õppimisse suhtumine.	Sõnastab, kuidas väljendada tundeid turvaliselt ja mis on tunnete juhtimine. Õpib mõistma ja hindama oma tundeid ning käitumist. Saab aru, mis on aktiivne kuulamine. Mõistab suhtlemise ja koostöö olulisust õppimisel. Teadvustab, millist kahju võivad suhtlemisel põhjustada eelarvamused. Õpib probleemolukordadele lahendusi leidma. Toob näiteid igapäevaelust.
ÜKSINDA JA KOOS ÕPPIMINE. Iseseisev õppimine. Koostöös toimuv õppimine. Koostöine probleemilahendus.	Hindab oma oskust õppida iseseisvalt. Teadvustab, et on ise oma õpiprotsessi suunaja. Harjutab koostöist probleemilahendamist. Areneb oskus töötada ühise eesmärgi nimel. Areneb vastutustunne ja enesehindamisoskus. Areneb empaatiavõime, eneseväljendus- ja kuulamisoskus. Toob asjakohaseid näiteid igapäevaelust ja annab juhtumitele ja kaaslasele tagasisidet.
ANDED JA NENDE RAKENDAMINE. Minu tugevad ja nõrgad küljed. Anded. Annete arendamine.	Oskab mõista ja hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi. Väärtustab teiste tugevaid külgi. Mõistab, et andeid tuleb rakendada ja arendada. Oskab oma mõtteid selgelt väljendada ja oma arvamust põhjendada. Toob näiteid igapäevaelust ja annab tagasisidet.
ÕPPIMINE JA MEELED. Viie meele kasutamine õppimisel. Õpiviisid (meeldejätmine, arusaamine, tegutsemine) ja nende rakendamine. Õpistiilid (visuaalne, auditivne, kinesteetiline).	Teadvustab, et õppimisse on haaratud erinevad meeled. Märkab oma tegevuse tugevaid ja nõrku külgi. Oskab ära tunda ja rakendada õpiviise. Oskab kasutada õpistiile vastavalt olukorrale. Mõistab seoste loomise, arutlus- ja analüüsisioskuse olulisust.
MÕTLEMISE JA MÄLU ARENDAMINE. Küsimuste esitamine ja probleemide lahendamine. Loov mõtlemine.	Teadvustab, mis hõlbustab meeldejätmist. Märkab mälu ja tähelepanu vahelisi seoseid, tutvub erinevate mälutehnikatega. Areneb küsimuste esitamise oskus ja uuriv meel, oskus näha erinevaid vaatenurki, tervikpilti.

	Oskab oma mõtteid väljendada ja oma arvamust põhjendada.
ÕPPIMISALLIKAD JA NENDE KASUTAMINE. Mõtestatud lugemine. Teabe kogumine ja korrastamine. Teatmeteoste ja interneti kasutamine info otsimiseks. Seoste loomine.	Õpib leidma vajalikku teavet, seda korrastama ja analüüsima ja eristama olulist infot ebaolulisest. Tutvub võtetega, mis hõlbustavad tööd tekstiga (info leidmine, vastuste sõnastamine, põhjendamine, kokkuvõtte tegemine, seoste loomine, asjalik kriitika). Õpib suhtuma kriitiliselt internetist leitud infosse.

Õppesisu ja õpitulemused (DIGIOSKUSED) 15 tundi

Õppesisu	Õpitulemused
Kooli e-posti kasutamine, e-kirja koostamine.	Turvalisus arvuti kasutamisel. Oskab kasutada e-posti ja koostada e-kirja. Mõistab arvuti kasutamises turvalisuse vajalikkust.
eKooli kasutamine	Kasutab e-kooli, saab iseseisvalt hakkama sisselogimisega. Oskab vaadata kodutöid, tunnikirjeldusi, hindteid, märkusi jne. Oskab avada õpetaja lisatud faile.
MS Wordi tekstidokumendi koostamine. Teksti sisestamine, vormindamine, kopeerimine, kleepimine, foto või pildi lisamine.	Oskab sisestada ja vormindada teksti, kopeerida, kleepida, lisada fotosid.
Internetikasutus ja internetiohud.	Oskab kasutada internetibrauserit ja sisestada aadressiribale aadressi. Oskab leida vajalikku infot. Teab internetiga kaasnevaid ohte, väldib neid.
Õppekeskkonnad, programmid, mängud (juhendaja valikul).	Oskab kasutada erinevaid õpikeskkondi, registreeruda, orienteeruda selles keskkonnas.
Tutvumine esitluse koostamisega MS PowerPointis.	Oskab koostada eakohase esitluse ja seda vormindada. Oskab slide sisestada, kujundada, pilte lisada, efekte kasutada.

<p>Slaidiesitluse vormindamine: teksti sisestamine ja vormindamine, piltide lisamine, efektide kasutamine.</p> <p>Internetis lihtsama otsingu teostamine, pildi salvestamine, teksti kopeerime ja kleepime dokumendi, allika lisamine.</p>	<p>Otsib infot etteantud veebilehtedelt.</p> <p>Teostab lihtsamat otsingut internetis, salvestab pilte, fotosid, kopeerib teksti ja kleebib dokumendi, lisab allika.</p>
<p>Loogika ja mõtlemismängude mängimine.</p>	<p>Arendab loogikat mõtlemismängude kaudu.</p>

KiVa I MOODUL

Õppesisu	Õpitulemused
<p>Saame tutvavaks! Turvaline õpikeskkond.</p>	<p>Saab aru, et KiVa tähendab head koolikeskkonda. Saab aru, et igal õpilasel on õigus turvalisele õpikeskkonnale.</p>
<p>Tunded</p>	<p>Mõistab, mis tundeid põhjustavad. Oskab näha ja kuulata teiste tundeid. Oskab asetada end teise olukorda. Oskab oma tundeid eristada ja kontrollida.</p>
<p>Meie klass – siia kuuluvad kõik! Kedagi ei jäeta välja! Grupp ja selle liikmeks olemine. Grupi sõbralikkus. Grupi käitumine.</p>	<p>Mõistab, et klassi ühtsuses peitub jõud. Mõistab koos tegutsemise olulisust. Saab aru, mis muudab grupi sõbralikuks. Kirjeldab, kuidas tema saab olla heaks kaaslasena. Sõnastab KiVa lepingu esimese reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid.</p>
<p>Erinevus on rikkus. Sarnasused ja erinevused. Teistega arvestamine.</p>	<p>Mõistab, et igaüks on erinev. Oskab näha head eneses ja teistes inimestes. Oskab kaaslastega arvestada. Sõnastab KiVa lepingu teise reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid.</p>

KiVa koolis ei kiusata kedagi! Mis on kiusamine? Kiusamine ja tunded. Käitumine kiusamisolukordades. Meie ei kiusa!	Saab aru, et tegudel on tagajärjed, ja toob näiteid igapäevaelust. Oskab nimetada erinevaid rolle kiusamisolukordades. Arutleb, millised tunded võivad kiusamisega kaasneda. Sõnastab KiVa lepingu kolmanda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid.
Me ei ühine kiusajatega. Käitumine kiusamisolukordades. Kaaslase aitamine.	Sõnastab, kuidas saab tema aidata kiusatavat õpilast. Arutleb, millised tunded võivad kiusamisega kaasneda. Sõnastab KiVa lepingu neljanda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid.
Aitame ja julgustame kiusatud lapsi. Kiusatud laps vajab tuge.	Nimetab viise, kuidas kiusamisolukorras käituda. Mõistab, et kiusatu vajab tuge. Sõnastab KiVa lepingu viienda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid.
Me räägime kiusamisest Täiskasvanule. Enesekindlus. Kiusamisele vastamine. Abi otsimine.	Teab ja saab aru, et kiusamisolukorrast tuleb rääkida täiskasvanule. Sõnastab, mida tähendab enesekindel suhtlemine. Nimetab viise, kuidas kiusamisolukorras käituda. Teab, kelle poole pöörduda abi saamiseks. Sõnastab KiVa lepingu kuuenda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid.
KiVa leping. Reeglite järgimine. KiVa veebiküsitlus.	Mõistab KiVa reeglite järgimise olulisust. Täidab iseseisvalt KiVa veebiküsitluse.

Oskusõpe ainekava 4. klass

1. Ajaline maht on 1 tund nädalas.
2. Eeldatav õpilaskontingent on 3. klassi õppekava läbinud õpilased.
3. Õppeaine sisu ja eeldatavad õpitulemused

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ning õppetegevused:

- Õppetegevused suunavad õpilast analüüsima oma õppimist ja suhtlemist, ennast õppi ja suhtlejana ning õppima ja suhtlema tõhusamalt.
- Õppetegevused seostatakse õpilaste igapäevaelu ja kogemustega.
- Aines kasutatakse lugemis-, kirjutamis-, kuulamis-, vaatlus-, probleem-, loovülesandeid, tähelepanu- ja mäluülesandeid.

- Koostatakse idee- ja mõistekaarte.
- Korraldatakse ajurünnakuid.
- Kasutakse IKT vahendeid.
- Tehakse nii frontaalset, rühma-, paaris- kui ka individuaalset tööd.
- Õppetegevustega arendatakse tekstimõistmis-, kirjutamis- ja arutlemisoskust.
- Õppetegevused julgustavad esitama küsimusi, arendavad õpilaste eneseväljendus-, kuulamis- ja analüüsi-, koostöö- ja iseseisva töö oskust, oskust teistega arvestada, oma aega planeerida. Need annavad võimaluse eesmärgi seada, arendavad oskust oma arvamust põhjendada, järeldusi teha, seoseid luua.
- Õppetegevused toetavad õpilase enesetunnetuse arengut, emotsioonide mõistmist ning oskust neid suunata. Nende kaudu areneb õpilase oskus teisi õpetada, anda tagasisidet.

Õppesisu ja õpitulemused (ÕPIOSKUSED. SOTSIAALSED OSKUSED. KiVa) 20 tundi

Õppesisu	Õpitulemused
SUHTLEMINE ÕPIPROTSESSIS. Teistega arvestamine. Koostöö olulisus.	Mõistab suhtlemise vajadust ja olulisust. Mõistab suhtlemise ja koostöö olulisust õppimisel. Suhtleb ja käitub teisi arvestades ja koostööd tehes. Rakendab teadmisi praktiliselt õpituolukorras.
SUHTLEMINE. Tunnete mitmekesisus. Enesehinnang. Enesekontroll.	Mõistab ja hindab oma tundeid ning käitumist. Oskab nimetada enda iseloomujooni ja -omadusi väärtustades positiivseid. Oskab väljendada ja juhtida tundeid turvaliselt. Oskab pakkuda erinevaid võimalusi negatiivsete tunnetega toimetulekuks. Väärtustab enda ja teiste tundeid. Eristab, rühmitab, võrdleb ja analüüsib olukordi, seisundeid, tegevusi.
KÄITUMINE Agressiivne käitumine. Enesekehtestamine.	Mõistab pealesurutud arvamuse negatiivset mõju. Oskab arvestada enda ja teiste arvamustega. Oskab seista oma õiguste eest teisi kahjustamata. Julgeb avaldada oma arvamust.
VÄÄRTUSED JA KÄITUMINE. Lugupidamine. Ausus. Sallivus.	On teiste suhtes lugupidav. Saab aru, mis on sõnapidamine ja et lubadusi tuleb täita. Mõistab, et erinevused rikastavad meid. Selgitab oma arvamusi, hinnanguid, seisukohti ja suhtumisi, seostades neid omandatud teadmistega.

Lubadused ja kokkulepped. Kaaslase abistamine. Erivajadused.	Väärtustab toetavaid suhteid. Näeb abivalmidust mitmekesiselt. Oskab näha seoseid ja arutleb eetika üle.
SUHTLEMISOSKUSED. Kuulamisoskus ja empaatiavõime. Tagasisidestamine.	Teab, mis on aktiivne kuulamine. Püüab asetada ennast teise inimese olukorda. Oskab oma mõtteid selgelt väljendada ja oma arvamust põhjenda. Mõistab tagasiside andmise olulisust. Oskab kaaslast kuulata ja anda objektiivset tagasisidet.
TÄHENDUSLIK ÕPPIMINE. Mina kui õppija. Õpilase ja õpetaja roll. Meie klassi moto õppimiseks.	Saab teadlikumaks oma õpitegevusest. Teadvustab oma põhirolli. Leiab, mida on vaja selleks, et olla hea õppija. Tutvub erinevate õppimise motodega ja oskab neid mõtestada. Mõistab koos õppimise olulisust.
ANDED JA NENDE RAKENDAMINE. Minu tugevad ja nõrgad küljed. Anded. Annete arendamine. Õpetades õppimine.	Oskab mõista ja hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi. Väärtustab teiste tugevaid külgi. Mõistab, et andeid tuleb rakendada ja arendada. Teadvustab oma erinevaid andeid ja rakendab neid teiste õpetamise kaudu. Oskab oma mõtteid selgelt väljendada ja oma arvamust põhjendada. Areneb seoste loomise ja analüüsisoskus; eneseväljendus- ja suhtlemisoskus. Suureneb eneseteadlikkus ja -väarikus. Toob näiteid igapäevaelust ja annab tagasisidet.
ÕPIMOTIVATSIOON. Õpieesmärgid. Valikud ja ajakasutus. Sisemine ja välimine õpimotivatsioon. Õpiraskused.	Teadvustab ja sõnastab oma õpieesmäärke. Õpib püstitama lähemaid ja kaugemaid eesmäärke. Mõtestab oma ajakasutust ja ajaplaneerimist. Saab aru, mis teda õppimisel motiveerib.
ISESEISEV JA KOOSTÖINE ÕPPIMINE. Probleemilahendus. Õpetades õppimine.	Teadvustab, et ta on ise oma õpiprotsessi suunaja. Mõistab koostöö tähtsust õppimisel. Harjutab koostöist probleemolukorra lahendamist. Mõistab vastutustunde ja enesehindamisoskuse olulisust. Mõistab, et andeid saab rakendada ka teiste õpetamise kaudu. Saab aru, et õppimisse on haaratud erinevad meeled.

Viie meele kasutamine õppimisel.	
MÕTLEMISE JA MÄLU ARENDAMINE. Aju. Meeldejätmise strateegiad ja mälutehnikad. Probleemilahendus. Loov mõtlemine.	Teab, millistest põhiosadest koosneb aju, teadvustab, mis mõjutab ajutegevust. Teadvustab, mis hõlbustab meeldejätmist. Märkab mälu ja tähelepanu vahelisi seoseid. Tutvub erinevate mälutehnikatega. Areneb mälu ja seoste loomise oskus. Areneb küsimuste esitamise oskus ja uuriv meel, oskus näha erinevaid vaatenurki, tervikpilti. Oskab oma mõtteid väljendada ja oma arvamust põhjendada.
PROBLEEMIDE LAHENDAMINE. Probleem. Põhjuse väljaselgitamine. Enesekindlus.	Oskab probleeme teadvustada. Mõistab oma käitumise ekslikkust, laiab põhjuslikke seoseid. Näitab üles valmisolekut oma käitumise muutmiseks. Oskab analüüsida oma käitumist. Oskab pakkuda erinevaid võimalusi probleemi lahenduseks. Oskab leida mooduseid enda toetamiseks. Oskab töötada rühmas.
ÕPPIMISALLIKAD JA NENDE KASUTAMINE. Teatmeteoste ja interneti kasutamine info otsimiseks. Teabe kogumine ja korrastamine. Seoste loomine.	Õpib leidma vajalikku teavet, seda korrastama ja analüüsima ja eristama olulist infot ebaolulisest. Saab aru, et Internetist leitud infosse tuleb suhtuda kriitiliselt. Areneb seoste loomise oskus.

Õppesisu ja õpitulemused (DIGIOSKUSED) 15 tundi

Õppesisu	Õpitulemused
eKooli kasutamine. Õppematerjalid ja ülesanded. Opigu materjalide kasutamine.	Oskab iseseisvalt kasutada eKooli. Oskab vaadata kodutöid, tunnikirjeldusi, hindeid, märkusi jne. Oskab avada õpetaja lisatud faile. On tutvunud Opigu keskkonna kasutamisega.
Interneti kasutamine.	Oskab kasutada internetibrauserit ja sisestada aadressiribale aadressi. Oskab leida vajalikku infot.

Teab internetiga kaasnevaid ohte, väldib neid.	Teab, et internetiga kaasnevad ohud, püüab neid vältida. Oskab välja tuua arvuti ja interneti kasutamise positiivseid ja negatiivseid külgi.
Erinevate õpikeskkondade kasutamine õppetöös õpetaja valikul. Õpikeskkonda registreerimine, parool, väljalogimine. Õpikeskkonnas orienteerumine. Netisõnastikud. Entsüklopeediad.	Oskab kasutada erinevaid õpikeskkondi, registreeruda, orienteeruda antud keskkonnas. Oskab kasutada netisõnastikke, entsüklopeedia materjale.
MS Wordi menüüriba.	Tutvub menüüriba võimalustega.
MS Word. Tekstidokumendi koostamine. Teksti sisestamine ja vormindamine, kopeerimine, kleepimine, foto või pildi lisamine. Referaadi koostamine ja vormistamine.	Tunneb ja kasutab tekstitöötlusprogrammi eakohasel tasemel. Oskab sisestada ja vormindada teksti, kopeerida, kleepida, lisada fotosid. Oskab eakohase kiirusega kirjutada. Oskab teostada internetist otsinguid ja hinnata materjali adekvaatsust, teha oma tööks sobivaid valikuid. Teab, kuidas vormistada referaati.
Esitluse koostamine MS PowerPointis. Teksti sisestamine ja vormindamine, piltide lisamine. Eriefektide kasutamine. Internetis lihtsama infootsingu teostamine, pildi ja foto salvestamine.	Oskab sisestada teksti, slaidi kujundada, pilte lisada, eriefekte kasutada. Otsib infot etteantud veebilehtedelt.
Loogika- ja mõtlemismängude mängimine.	Arendab loogikat mõtlemismängude kaudu.

KiVa II MOODUL

Õppesisu	Õpitulemused
<p>Austus kõigi vastu. Me kohtleme kõiki austusega. Turvaline keskkond. Kõik me oleme erinevad. Suhted ja probleemid.</p>	<p>Sõnastab, mida KiVa tähendab. Mõistab, et igal õpilasel on õigus turvalisele keskkonnale. Mõistab, et üksiolemine erineb teistega koosolemisest ja et mõlemad on olulised. Mõistab austuse tähtsust inimsuhetes ja teab, milline on austav käitumine ja milline mitte. Sõnastab KiVa lepingu esimese reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid. Mõistab, mis on inimestevaheline suhtlemine ja milliseid probleeme see võib kaasa tuua.</p>
<p>Grupp. Kõos teeme klassist sellise koosluse, millesse kuulumist naudib igaüks. Rollid grupis. Suhtlemine grupis. Grupiga ühinemine. Klass kui oma grupp.</p>	<p>Teab, mis on grupp. On mõelnud sõbraliku grupi näidetele. Mõistab grupis suhtlemise iseloomulikke jooni. Mõistab, et vahel käitunud grupis vastupidiselt oma tahtmisele (grupi surve). Sõnastab KiVa lepingu teise reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid. Mõistab, et grupis on inimestel erisugused rollid ja et grupp ise aitab neid rolle selgitada. Teab, kuidas grupiga ühineda ja kuidas aidata teistel grupiga ühineda. On mõelnud sellele, missugune grupp on tema enda klass.</p>
<p>Kiusamine. Me ei kiusa teisi. Mis on kiusamine? Naerame kellegagi koos või kellegi üle. Kiusamise liigid: konflikt, kaklus, vaidlus, õrritamine.</p>	<p>Teab, mida nimetatakse kiusamiseks – mõiste. Tunneb ära kiusamise. Mõistab, et tegudel on tagajärjed, ja toob näiteid igapäevaelust. Oskab nimetada erinevaid kiusamise liike. Arutleb, millised tunded võivad kiusamisega kaasneda. Sõnastab KiVa lepingu kolmanda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid.</p>
<p>Me võitleme varjatud kiusamise vastu. Varjatud kiusamine. Segasõnumid.</p>	<p>Saab aru, kuidas reageerida, kui kedagi halvasti koheldakse. Mõistab, et varjatud kiusamine on samane otsese kiusamisega. Mõistab, et kuulujuttude levitamine võib teisi kahjustada. Oskab vajadusel pöörduda abi saamiseks täiskasvanu poole.</p>

<p>Kuulujutud ja tagarääkimine. Küberkiusamine.</p>	<p>Mõistab, millised ohud kaasnevad interneti kasutamisega, oskab neid märgata, neist hoiduda. Sõnastab KiVa lepingu neljanda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid.</p>
<p>Aitame ja julgustame kiusatud lapsi. Kiusamise tagajärjed. Ohvri märkamine ja abistamine. Oma käitumise jälgimine.</p>	<p>Teab, millised tagajärjed võivad olla kiusamisel. Sõnastab KiVa lepingu viienda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid. Arutleb, millised tunded võivad kiusamisega kaasneda. Mõistab, et ohver vajab tuge. Pakub erinevaid viise, kuidas saaks ohvrit toetada. Jälgib ja kaardistab oma käitumist nädala jooksul.</p>
<p>Me ei ühine kiusajatega ega kannusta kiusajat. Rühma osalemine kiusamises. Kiusamisega seotud rollid. Oma käitumise jälgimine.</p>	<p>Arutleb, millised tunded võivad kiusamisega kaasneda. Arutleb, milliseid kiusamise liike esineb grupis. Teab kiusamisega seotud rollide jaotust. Teab, kelle poole pöörduda abi saamiseks. Sõnastab KiVa lepingu kuuenda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid.</p>
<p>Me toetame ja kaitseme kiusatud kaaslasi. Ühine vastuseis kiusamisele. Ohvrile toetuse väljendamine. Kaitsjate omadused. Ohvri toetamine. Oma käitumise jälgimine.</p>	<p>Teab, mida peetakse suhtlemiseks. Mõistab, et kiusamise ohver vajab tuge. Mõistab, et kaitsjad-toetajad on julged ja populaarsed. Saab aru, miks ja kuidas ohvrit toetada. Oskab koostöös leida erinevaid lahendeid ohvrite toetamiseks. Sõnastab KiVa lepingu seitsmenda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid.</p>
<p>Me kõik räägime kiusamisest kellelegi. Kuidas käituda kiusamise korral. Kiusamisest rääkimine. Kehtestamine. Oma tegude jälgimine.</p>	<p>Mõistab, kuidas võivad ohvrid erinevates olukordades käituda. Mõistab, et kiusamisest tuleb täiskasvanule rääkima. Mõistab, et suudab enda eest seista, oma arvamust avaldada, seista oma õiguste eest, võib näidata, et teda ei või suudab näidata, et teda ei või halvasti kohelda. Mõistab, et kehtestamine ei ole agressiivsus. Sõnastab KiVa lepingu kaheksanda reegli ja oskab tuua selle kohta näiteid.</p>
<p>KiVa kool – teeme koos ära! Reeglid ja lepingud.</p>	<p>Mõistab, miks ja kus vajame reegleid ja kokkuleppeid. Mõistab, et käitumisnormid võivad olla nii kasulikud kui kahjulikud.</p>

Grupi normid – kirjutamata reeglid grupis.	Mõistab KiVa reeglite järgimise olulisust. Oskab teha koostööd.
Kuidas meil läheb? KiVa veebiküsitlus	Täidab iseseisvalt KiVa veebiküsitluse.